

บทคัดย่อ

170366

งานวิจัยเรื่อง ปังจ๊ายที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษาป่าชุมชนบ้านแพะ ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และปังจ๊ายที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชนบ้านแพะ รวมถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของชุมชนต่อการจัดการป่าชุมชน โดยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 ราย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติไคสแควร์ ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 40 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถม และแต่งงานแล้ว มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 2 ไร่ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตรกร มีรายได้เฉลี่ย 25,500 บาทต่อปี มีการใช้ประโยชน์ป่าชุมชนในระดับมาก โดยเฉพาะใช้เป็นแหล่งอาหาร แหล่งสมุนไพร รักษาโรค และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีความหลากหลายในการใช้ประโยชน์ป่าชุมชน ร้อยละ 47.13 และมีทัศนคติเชิงเห็นด้วยกับการจัดการป่าชุมชนในระดับมาก โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เชื่อว่ามีผีป่าและเข้าร่วมกิจกรรมเลี้ยงผีป่าที่คอยดูแลรักษาป่าชุมชนบ้านแพะไว้

สำหรับการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อบ่งชี้ความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชนบ้านแพะ พบว่า ชุมชนบ้านแพะมีส่วนร่วมจัดการป่าชุมชนในระดับสูง โดยส่วนใหญ่เข้าร่วมในกิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่ป่าชุมชน การปลูกป่าในวันสำคัญ ๆ และการดับไฟป่า แต่การมีส่วนร่วมกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ การดูแลรักษาป่าชุมชน การร่วมประชุม และการร่วมคิดหาวิธีการบำรุงรักษาป่าชุมชนยังคงมีสัดส่วนน้อยกว่ามาก จากผลการศึกษาพบว่าปังจ๊ายที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชนบ้านแพะ ประกอบด้วย สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การใช้ประโยชน์ป่าชุมชน ทัศนคติต่อ

170366

การจัดการป่าชุมชน ความเชื่อ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนของผู้ให้ข้อมูล ในขณะที่ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมจัดการป่าชุมชนบ้านแพะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ 1) ชาวบ้านควรจะไปมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนบ้านแพะอย่างแท้จริงทั้งในฐานะของผู้ปฏิบัติและผู้นำการปฏิบัติ มิใช่เข้าร่วมในฐานะผู้ตามเพียงอย่างเดียว 2) อบต. ตำบลออนใต้ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจะจัดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ชุมชนมีทัศนคติและมุมมองที่ดีต่อป่าชุมชน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมและความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชน 3) อบต. ตำบลออนใต้ หรือองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับป่าชุมชน ควรจะจัดกิจกรรมป่าปลูก โดยมุ่งเน้นไปที่พันธุ์ไม้เพื่อการอุปโภคบริโภค ไม้สมุนไพร และไม้พื้น เนื่องจากชุมชนบ้านแพะมีการใช้ประโยชน์ป่าชุมชนในประเด็นดังกล่าวอย่างเข้มข้น

ABSTRACT

170366

The objectives of this research were to find out the personal and socio-economic status including related factors that contribute to the success of community forest management together with problems and obstacles in community forest management. Data collected came from questionnaires using 97 samples and analyzed statistically i.e., mean, weight mean score and Chi- Square test.

Results of the study showed that most of the respondents were female, primary school graduates, with average age of 40 years, married, had four household members, and had an average farm size of 2 rai. Most of them were hired laborers and farmers with an average annual income of 25,500 baht. The respondents also had the high level for using the community forest especially as source of food, herbs and for relaxation. They had various ways of using the community forest (47.13%) and had a good attitude in agreement with the use of community forest management. Most respondents believed in forest spirits and joined in religious rites to please the spirits so they take care of Baan Pae forest.

As for participation in community forest management to indicate the success of Baan Pae community forest management, results showed that the farmers had a high level of participation which mostly came from joining in community forest, cleanliness drive, reforestation during special days and eliminating forest fires. However, respondents had low levels of participation in setting-up laws and regulations, supervising the forest, joining meetings and in conceptualizing methods to maintain the community forest. Further results showed that

170366

factors that influenced the success of community forest management of Baan Pae included marriage status, number of household members, beneficial use of the forest, attitude towards community forest management, beliefs and receiving information on community forest information. Meanwhile, factors such as gender, age, educational level, occupation, and income of respondents were found to be not related to their participation in Baan Pae community forest management.

This research is recommending that 1) villagers should really participate in Baan Pae community forest management as practitioners and leaders and not as followers only. 2) The Tambon Administration Organization of Oon Tai Subdistrict community should have a good and optimistic attitude to community forest to affect participation and eventual success in community forest management. And, 3) the Tambon Administration Organization of Oon Tai Subdistrict or other related community organization, should undertake reforestation activities by planting trees for consumption, herbs and rehabilitation because Baan Pae community was found to have gained much benefits from planting those trees.